

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Vtraqve Specie Coenae Domini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

minum ex illis labyrinthis confusissimarū & infinitarum diffinitionum, quæ sunt apud scholasticos Theologos & Canonistas, & vales ad pietatem docere. Quare non fecerunt candide aduersarij, cum vellent nos assentiri confutationi, dissimulauerunt ablatum si vellent Ecclesiæ consultum, maxime isto in loco, in hac occasione debebant hortari optimum Imperatorem, vt de corrigendis ablatum consilium caperet, quem quidem non obscure animaduertimus aduersarij dissimum esse bene constituendæ & sanandæ Ecclesiæ. Sed aduersarij non hoc agunt, vt honestissimam & sanctissimam voluminem imperatoris adiuuent, sed vt nos quoquo modo opprimant. De Ecclesiæ, multa signa ostendunt eos parum sollicitos esse, Non duntaxatam, vt extet apud populum certa quædam summa dogmatum scholasticorum. Manifestos abusus noua & iniurata crudelitate detrahunt. Nullos patiuntur in Ecclesijs idoneos doctores. Hæc quæ essent, boni viri facile iudicare possunt. Sed hac via neque nos neque Ecclesiæ bene consulunt. Nam interfectis bonis doctoribus pressa sana doctrina, postea existent fanatici spiritus, quos non possunt reprimere aduersarij, qui & Ecclesiam impijs dogmatibus perturbabunt, & totam Ecclesiasticam politiam euerent, quam nos maxime cupimus conseruare. Quare te optime imperator Carole propriam Christi, quam nihil dubitamus te cupere ornare & propagare oramus, ne violentis consilijs aduersariorum nostrorum allucineris, sed vt quæras alias honestas vias concordie ita constituendæ, vt conscientie grauentur, neue scuitia aliqua in homines innocens sicut hætenus fieri vidimus, exerceatur, neue sana doctrina in Ecclesia opprimatur. Hoc officium Deo maxime omnium debes, & doctrinam conseruare, & propagare ad posteros, & defendere ad docentes. Id enim postulat Deus cum Reges ornat nomine suo. Deos appellat, inquit: Ego dixi, Dij estis, vt res diuinitus est, Euangelium Christi in terris conseruari & propagari curatis, tanquam vicarij Dei, vitam & salutem innocentium defendant.

DE VTRAQUE SPECIE
COENÆ DOMINI.

NON potest dubitari, quin pium sit, & consentaneum institutum Christi, & verbis Pauli, vti vtraque parte in cenâ Domini. Christus enim instituit vtramque partem, & instituit non pro parte Ecclesiæ, sed pro tota Ecclesia. Nam non presbyteri solum, sed tota Ecclesia, autoritate Christi, non autoritate humana vitur Sacramentum. Idque fateri aduersarios existimamus. Iam si Christus instituit partem Ecclesiæ, cur altera species adimitur parti Ecclesiæ, Cur præ-

ut vsus alterius speciei? Cur mutatur ordinatio Christi? præfer-
 tum, cum ipse vocet eam Testamentum suum, Quod si hominis testa-
 mentum rescindere non licet, multo minus Christi Testamentum re-
 scindere licebit. Et Paulus inquit, se à Domino accepisse, quod tradi-
 dit. Tradiderat autem vsum vtriusq; speciei, sicut clare ostendit
 textus 1. Corinth. ii. Hoc facite, inquit, primum de corpore, postea
 eadem verba de poculo repetit. Et deinde: Probet seipsum homo, &
 sic de pane comedat, & ex poculo bibat. Hæc sunt verba disponentis.
 Et quidem præfatur, vt qui sunt vsuri cœna Domini, simul vtantur.
 Quare constat pro tota Ecclesia Sacramentum institutum esse. Et ma-
 net mos adhuc in Ecclesijs Græcis, Et fuit quondam etiam in Latinis
 Ecclesijs, sicut Cyprianus & Hieronymus testantur. Sic enim inquit
 Hieronymus in Sophoniam: Sacerdotes qui Eucharistiæ seruiant,
 & sanguinem Domini populis eius diuidunt, &c. Idem testatur Sy-
 nodus Toletana. Nec difficile fuerit magnum acereum testimonio-
 rum congerere. Hic nihil exaggeramus, tantum relinquimus prudenti
 lectori expendendum, quid sentiendum sit de diuina ordinatione.

ADVERSARIJ in Confutatione non hoc agunt, vt excu-
 sent Ecclesiam, cui adempta est altera pars Sacramenti. Id decuit bo-
 nos & religiosos viros. Erat quærenda firma ratio excusandæ Eccle-
 siæ, & docendarum conscientiarum, quibus non potest contingere
 nisi pars Sacramenti. Nunc ipsi defendunt recte prohiberi alteram
 partem, & vetant concedere vsum vtriusq; partis. Primum fingunt
 initio Ecclesiæ alicubi morem fuisse, vt vna pars tantum porrigere-
 tur. Neq; tamen exemplum huius rei vetus vllum afferre possunt. Sed
 allegant locos, in quibus fit mentio panis, vt apud Lucam, vbi scri-
 ptum est, quod discipuli agnouerint Christum in fractione panis.
 Citant & alios locos de fractione panis. Quanquam autem non val-
 de repugnamus, quo minus aliquid de Sacramento accipiantur: ta-
 men hoc non consequitur, vnam partem tantum datam esse, quia
 panis appellatione reliquum significatur, communi consuetudine
 sermone. Addunt de Laica communione, quæ non erat vsus alterius
 tantum speciei, sed vtriusq;. Et si quando Sacerdotes laica commu-
 nione vti iubentur significatur, quod à ministerio consecrationis re-
 moti fuerint. Neq; hoc ignorant aduersarij, sed abutuntur insectia
 imperitorum, qui cum audiunt laicam communionem, statim somni-
 ant morem nostri temporis, quo datur laicis tantum pars Sacramen-
 ti. Ac videte impudentiam, Gabriel inter cæteras causas recitat,
 cur non detur vtraq; pars, quia fuerit discrimen inter Laicos &
 presbyteros faciendum. Et credibile est hanc præcipuam causam
 esse, cur defendatur prohibitio vnus partis, vt dignitas ordinis reli-
 gione quadam fiat commendator. Hoc est consilium humanum, vt

O 2 nihil

190 DE VTRAQUE SPECIE COENAE DOMINI
nihil dicamus incivilius, quod quo spectet, facile indicari poterit
in Confutatione allegant de filiis Heli, quod amisso summo Sacramen-
to, petitori sint vnam partem sacerdotalem, 1. Regum 2. Heli
cunt vsum vnius speciei significatum esse. Et addunt: Sic ergo
stri laici vna parte sacerdotali, vna specie contenti esse debent.
ne ludant aduersarij, cum ad Sacramentum transferunt hibitionem
posteris Heli. Ibi describitur poena Heli. Num hoc quoque dicitur
Laicos propter poenam remoueri ab altera parte? Sacramentum
stitutum est ad consolandas & erigendas territas mentes, et
dunt carnem Christi, datam pro vita mundi, cibum esse, cum con-
se coniunctos Christo, viuificari. Verum aduersarij arguunt
laicos, remoueri ab altera parte poenae causa. Debent, inquit, esse
contenti. Satis pro imperio. Cur autem debent? Non est quae-
ratio, sed lex esto, quicquid dicunt Theologi, haec est *eo* ratio
Ecclesiana. Agnosceimus enim istos Thrafonicas voces, quas si
re vellemus, non defutura nobis esset oratio. Videtis enim quanta
impudentia. Imperat tanquam aliquis tyrannus in Tragœdijs: Quis
nolint, velint, debent esse contenti. Num hae rationes, quas citant,
cusabunt hos in iudicio Dei, qui prohibent partem Sacramenti
saniunt in homines bonos, vtentes integro Sacramento? Si hoc
tione prohibent, vt sit ordinis discrimen, haec ipsa ratio mouet
beat, ne assentiamur aduersarijs, vel si aliqui morem cum ipsi
uaturi eramus. Alia sunt discrimina ordinis Sacerdotum & populi
sed non est obscurum, quid habeant consilij, cur hoc discrimen
pere defendant. Nos, ne de vera dignitate ordinis detrahere
mur, de hoc callido consilio plura non dicemus. *Alia*
& periculum effusionis, & similia quaedam, quae non habent
vim, vt ordinationem Christi mutent. Et fingamus sane libertatem
vti vna parte aut ambabus, quomodo poterit prohibitio defen-
Quamquam Ecclesia non sumit sibi hanc libertatem, vt ex necessitate
nibus Christi faciat res indifferentes. Nos quidem Ecclesiam excusa-
mus, quae hanc iniuriam pertulit, cum vtraque pars ei contingere
posset, sed autores qui defendunt recte prohiberi vsum integri Sacra-
menti, quiq; nunc non solum prohibent, sed etiam vtentes integro
Sacramento excommunicant & vi persequuntur, non excusamus.
viderint, quomodo Deo rationem suorum consiliorum reddiderint.
Neq; statim iudicandum est, Ecclesiam constituere aut probare, quod
quid Pontifices constituunt, praesertim cum scriptura de Episcopis
Pastoribus vaticinetur in hanc sententiam, vt Ezechiel ait: *Et*
lex à sacerdote.